

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historiae Ecclesiasticae Pars ...

Historiae Ecclesiasticae Pars Secvnda, Qva Continentvr Socratis Scolastici
Constantinopolitani lib. 7. Theodoriti Cyrensis episcopi lib. 5

Christopherson, John

[Köln], 1569

Quòd Imperator Constantinus propter Ecclesiarum perturbationem
solicitus, Osium Hispanum Alexandriam miserit, Episcopum & Arium ad
concordiam inuitans. Cap. IIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12704

Verum ut primum Petrus per martyrium, persecutione saeuiente, mortem oppetiuerat, probra sua & contumelias in Achillam, qui Petro in illo episcopatu succedebat, transtulit: ac postea denuo in Alexandrum, qui mortuo Achilla, eum dignitatis gradum adeptus est. Ac dum hi in hoc disfidio, & dissensione versabantur, Interea quaestio de Ario habetur: Meletius cum suis Ario subsidio fuit, cumque illo vna contra Episcopum conspirauit. Caeterum quibus Arii opinio absurda videbatur, hi iudicium Alexandri de Ario datum approbarunt, rectamque & aequam sententiam contra eos, qui sic sentiebant, esse pronuntiatam existimarunt. At Eusebius Nicomedensis, & quotquot Arii opinionem amplexabantur, scripserunt ad Alexandrum, ut abdicationem, quae erat antegressa, abrogaret, eosque quibus erat communione fidelium interdictum, in ecclesiam denuo admitteret, Ipsos namque nullam peruersam malamve opinionem tenere. Sic igitur cum literae aduersariae ad Alexandrum Alexandriae Episcopum missae essent, vtriusque partis literae in vnum collectae sunt. Nam Arius, eas quae pro se faciebant, Alexander autem contrarias simul congesit. Ex quibus Arianorum, Eunomianorum & Macedonianorum sectae, quae hoc tempore vigere videntur, ansam ad suam doctrinam tuendam arripiunt. Etenim singuli propriae ac suae sectae epistolas, testium loco vsurpant.

Quod Imperator Constantinus propter Ecclesiarum perturbationem sollicitus, Osum Hispanicum Alexandriam miserit, Episcopum & Arium ad concordiam inuitans.

CAP. IIIII.

DE his rebus cum certior factus esset Imperator, incredibilem animo hausit dolorem, perturbationemque illam, suam ipsius calamitatem esse censuit. Exemplo igitur illud discordiae incendium, quo inter ipsos exardescabant, restinguere serio aggreditur: Literasque per virum spectatum & fidelem Osum nomine, Episcopum Cordubae, quae est ciuitas Hispaniae (Hunc enim Imperator sin-

tor singulari amore complexus est, & honore summo profecutus) ad Alexandrum & Arium mittit. Quarum literarum partem aliquam (Sunt namque integræ in libros Eusebii de vita Constantini illigatæ) hoc loco citare non incommodum existimaui.

Victor Constantinus, Maximus, August.
Alexandro, & Ario, S.

Inde præsentis controuersiæ fundamentum iactum intelligo, quod tu Alexander, à presbyteris de loco quodam in sacris literis scripto quærebas, Imo vero de inani quadâ quæstionis particula sciscitabar, quid quisque illorum sentiret: tuque Arie istud, quod neque initio animo complecti, aut cum fuisses complexus, silentio præteriisse debebas, inconsiderate effutiisti. Vnde discordia inter vos concitata, tum conuentus qui in ecclesia fieri solet, impeditus, tum populus sanctissimus varie in vtramque partem distractus, & ex consentiente totius corporis ecclesiæ quasi compage diuulsus est. Proinde vterque vestrum vicissim veniam alteri tribuens, illud approbet, ad quod vester conseruus vos non sine causa cohortatur. At quid istud est? vt de rebus eiusmodi nec omnino rogetis, nec ad rogatum respondeatis. Tales enim quæstiones, quales nulla lex canonice Ecclesiasticus necessario præscribit, sed inanis dissoluti otij certatio proponit, licet ad ingenij acumen exercendum instituantur, tamen interiore mentis cogitatione continere debemus, & neque in publicos populi conuentus temere efferre, neque vulgi auribus inconsulto concedere. Quotus enim quisque est, qui rerum tam grauium, tantaque obscuritate inuolutarum vim, vel satis accurate peruidere, vel pro dignitate explicare valeat? Quod si quisquam sit, qui istud se facile efficere & consequi posse confidat, quanta quæso est illa multitudinis pars, quam possit efficere, vt idem ipsum intelligat? Aut quis tandem est, qui in curiosa quæstionum eiusmodi peruestigatione, extra prolapsionis periculum possit consistere? Quocirca in talibus rebus loquacitas coercenda est, ne vel cum nos præ nostri ingenij imbecillitate, quod propositum est, explanare

planare

SOCRATIS HISTORIAE

platiare non possumus, vel cum auditores inter docendum, præ intelligentiæ tarditate ad accuratam sermonis instituti, compræhensionem peruenire non queant, ex re alterutra, populus aut in blasphemiam, aut in dissensionis necessitatem, incurrat. Quare & interrogatio temeraria, & inconsulta, responsio veniam vtrique vestrum ab altero vicissim impetrare debet. Neque enim de summo in sacris literis præcepto vobis ansa ad digladiandum oblata est, neque nouus, vllus de religione diuina introductus error, sed vnam eandemque de fide tenetis sententiam, Ita vt ad ipsum communionis consensum facile possitis venire. Nam non est profecto consentaneum, vt propter vestram mutuo de adeo paruis exiguisque rebus concertationem, tanta populi Dei multitudo vestra inscitia ad dissensionem rapiatur. Imo vero non modo non est consentaneum, sed omnino nefas esse existimatur. Verum, vt rem breuiter exemplo quodam animis vestris mecum recognoscatis, dicam. Non vos præterit, opinor, philosophos ipsos vnus quidem disciplinæ professione omnes inter se consentire, sæpe tamen in aliqua parte opinionum, quas asseueratione affirmant, discrepare solere: qui licet disciplinæ causa, quam quisque illorum tuetur, dissentiant, tamen ob professionem, qua conspirare videntur, denuo inter ipsos in gratiam redeunt. Quod si ita se res habet, quid est cur non sit multo convenientius, vt nos qui famuli præpotentis Dei constituti sumus, propter ipsum religionis institutum, quod profiteamur, consentientibus animis inter nos ipsos concordemus. Cæterum accuratiore cogitatione consideremus, & mente attentiore, hoc quod iam à me dicitur, circumspiciamus, num recte se habeat, vt propter leues, & inanes verborum contentiones fratres fratribus reluctentur, & eximia concordia, impia similitate per nos, qui de rebus tam exiguis, minimeque necessariis inter nos confligimus, misere discerpatur. Popularia quidem sunt ista, & puerili inscitiam magis, quam sacerdotum, & prudentium hominum sapientiæ congruentia. Nostra sponte igitur tentationes diabolicas euitemus. Et quoniam Deus noster Optimus Maximus, conseruator omnium, communem suæ gratiæ lucem omnibus porrexit.

Idcirco mihi
eius

, eius famulo, quæso, per vos liceat, vt illius prouidentia
 , subsidio adiutus, meum conatum fœliciter ad exitum per-
 , ducam: atque etiam vt ipsius populum, tum verbis compel-
 , lando, tum ministerium diligenter erga eum præstado, tum
 , acriter admonendo, ad mutuam concordiam traducam.

, Et cum vt dixi, vna sit vobis fides, vna professionis con-
 , sensio, vnum denique legis ac disciplinæ institutum, quod
 , quidem cum suis partibus vniuersum ecclesiæ corpus, con-
 , sentiente animorum cōcordia & proposito, deuincit, istud,
 , quod iuter vos non mediocrem contentionem excitauit,
 , quoniam nullam rem grauē in totius nostræ religionis quasi
 , ambitu comprēnsam attingit, non est cur disunctionem
 , aliquam animorum, aut discordiam inter vos pariat. Atque
 , hæc dico, non vt cogam vos in hac leuicula & stulta quæ-
 , stione, qualiscunq; tandem illa fuerit, penitus eandem sen-
 , tentiam sequi. Ac tametsi vos inter vos vicissim de re qua-
 , piam minimi momenti dissentitis, (Siquidem neq; omnes
 , de omnibus rebus idem sentimus, neq; vna eademq; in no-
 , bis indoles, aut mens versatur) nihilominus tamen fieri po-
 , terit, vt eximia Concordia sincere inter vos integreq; serue-
 , tur, & vna inter omnes communio & consociatio custodia-
 , tur. Verum de diuina prouidentia vna sit vobis omnino
 , fides, vnus animorum consensus, vna de Deo sententia. At
 , quæ de leuissimis istis quæstionibus inter vos argute & sub-
 , tiliter exquiritis, licet non in eandem sententiam tanquam
 , pedibus eatis, ea tamen intra cogitationis vestræ quasi fines
 , continere debetis, intimo mentis domicilio recondita.

, Communis autem amicitia bonum, vera fides, reuerentia
 , erga Deum, & legis obseruationem, stabilis firmaque apud
 , vos maneat. Redite in gratiam, & mutuam inter vos ne-
 , cessitudinem colite, vniuersoque populo suos mutuos
 , complexus reddite: atque vestris ipsorum animis conten-
 , tionis labe purgatis, iterum amicè, ac beneuolè ipsi alter
 , alterum excipite. Nam sæpenumero post inimicitias depo-
 , sitas, amicitia iterū reconciliata plus solet habere iucundita-
 , tis. Date igitur mihi dies tranquillos, & noctes curæ ac mo-
 , lestiarū expertes, vt voluptas, quæ ex sincera cōcordia luce
 , & vita quieta capi solet, mihi integra in posterū cōseruetur.

, Quod quidem si minus contingat, necesse est ingemiscere,
 , lachrymis

SOCRATIS HISTORIAE

Lachrymis & mœrore omnino confici: nec fieri certe potest, vt vitæ cursum de reliquo tranquillè & sedatè tranfigam. Nam quamdiu Dei populus (eum dico, qui communi mecum eiga Deum obsequio fungitur) tam iniqua perniciofaque contentione ab fe mutuo difsidet, quomodo fieri potest, vt ipse deinceps animo tranquillo confiftam. Atque vt incredibilem huius doloris morfum intelligatis, fic accipite. Non ita pridem ad Nicomedenfium ciuitatem aduentans, extemplo iter verfus orientem mature facere conftituebam. Ac me quidem ad vos citato gradu properantem, cum maiorem itineris partem confeciffem, vt iam prope vobifcum effe viderer. Huius rei nuntius in contrariam cogitationem compulit, ne oculis ea videre cogerer, quæ ne auribus quidem tolerare me poffe planè exiftimabam, De reliquo igitur veftra concordia patefacite mihi ad orientem aditum, quem vos veftris difidiis vltro citroque feruentibus interclufiftis: & efficite breui, vt cum vos pariter, tum reliquum vniuerfum populum læticia gesticentem cernam, & omnes vna pro communi omnium concordia, & libertate confentientibus laudis præconiis debitas gratias Deo Opt. Max. agamus.

De Synodo in Bithynia apud Nicaam habita, ac de fide qua ibidem edita erat.

CAPVT V.

Quamquam Imperatoris epiftola ad res cum admirationis, tum fapientiaè plenas eos adhortata eft: tamen difcordiaè malum adeo fe firmauerat, vt nec Imperatoris follicitudine, nec authoritate illius, qui literas attulerat, vlla ex parte frangi, reprimiq; poffet. Nam præterquam quod literæ Imperatoris, neque Alexandri, neque Arij animum mitigare ac mollire poterant, in ipfo populo præterea ingens contentio & tumultus erat: quem quidem alia diffidij lues in certa folum loca euagata anteccefferat: quæ fane tranquillum Ecclefiarum ftatum magnopere perturbauit: diffenfio videlicet de tempore fefti pafchatis celebrandi exorta. Quæ per orientis partes folummodo peruadebat, dum alij ibi feftum illud more Iudæorum celebrandum effe

cont en-